

Bijlage 5

Reactie toetsingsadvies plan-MER, november 2016

Notitie reactie op Toetsingsadvies Commissie m.e.r op MER 2e Herziening Bestemmingsplan Buitengebied Bergeijk 2016

Bastian van Dijck, Ellen Boonman (Antea Group/ Croonenburo5)
Definitief, 30 november 2016

Inleiding

De gemeente Bergeijk is voornemens het bestemmingsplan Buitengebied Bergeijk (2011) te herzien: "2^e Herziening Buitengebied Bergeijk 2016" (in het vervolg ook Herziening 2016 genoemd). Onderwerp van de Herziening is de implementatie van de Verordening Ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant. De Verordening ruimte 2014 stelt voorwaarden aan uitbreiding van veehouderijen. Voor andere onderwerpen en thema's maakt de Herziening 2016 geen nieuwe afweging, dit is in 2014 al gebeurd. In het kader van de Herziening 2016 is een milieueffectrapport (MER) opgesteld en wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. In het kader van de m.e.r.-procedure heeft de Commissie m.e.r., een onafhankelijke toetsende instantie, op 30 augustus 2016 een toetsingsadvies uitgebracht. Conform de Wet milieubeheer moet in de Herziening 2016 aangegeven worden hoe met het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. wordt omgegaan. Deze voorliggende notitie geeft hier invulling aan.

Allereerst worden de hoofdpunten van het toetsingsadvies (samengevat) weergegeven. Vervolgens wordt op basis van de toelichting op de hoofdpunten door de Commissie m.e.r. een reactie gegeven hoe de gemeente hier mee omgaat in de Herziening 2016.

Hoofdpunten van het toetsingsadvies

De Commissie m.e.r. stelt in de inleiding van het toetsingsadvies dat het plan-MER goed is gestructureerd, per milieuthema een kwalitatieve toelichting bevat en daardoor goed leesbaar is.

Inhoudelijk plaatst de Commissie m.e.r. een aantal kanttekeningen bij de informatie. De Commissie m.e.r. kan de kwalitatieve aanpak van de gemeente voor stikstof, geur en luchtkwaliteit niet onderschrijven en oordeelt dat in het MER essentiële informatie ontbreekt om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming over de herziening van het bestemmingsplan buitengebied. De Commissie m.e.r. constateert dat het MER op de onderstaande twee punten onvoldoende informatie bevat:

- De maximale invulling van het plan is in het MER niet kwantitatief in beeld gebracht. Omschakeling van rundveehouderij naar intensieve veehouderij is onvoldoende meegenomen in de effectbepaling. En in het MER wordt onvoldoende rekening gehouden met het gegeven dat ondanks het emissieplafond, met toepassing van (stal)maatregelen, uitbreiding van veehouderijen mogelijk zal zijn. De milieueffecten daarvan op lucht en geur zijn daarom onvoldoende kwantitatief in beeld gebracht.
- Het MER moet inzicht geven in de planologische uitbreidingsmogelijkheden binnen het emissieplafond. Het spanningsveld tussen de milieuruimte enerzijds en de planologisch beschikbare ruimte van 1,5 hectare anderzijds is onvoldoende in beeld gebracht. Wellicht is het mogelijk met (stal)maatregelen (deels) aan het emissieplafond te voldoen, maar dergelijke maatregelen zijn niet beschreven in het MER. Daardoor beschrijft het MER geen uitvoerbaar alternatief.

De Commissie m.e.r. adviseert om deze punten waarop essentiële informatie ontbreekt in een aanvulling op het MER uit te werken en deze informatie te betrekken bij de besluitvorming over de herziening van het bestemmingsplan.

Daarnaast doet de Commissie m.e.r. een aanbeveling voor de vervolgbesluitvorming (geen essentiële tekortkoming). De Commissie m.e.r. is van mening dat een emissieplafond op bedrijfsniveau in bepaalde gevallen toch kan leiden tot een toename van stikstofdepositie op gebiedsniveau (Dit terwijl het voorkomen van depositietoename uiteindelijk het doel is van het emissieplafond): door verplaatsing van het emissiepunt van een stal kan de depositie op een nabijgelegen natuurgebied negatief worden beïnvloed.

Onvolledige beschrijving van effecten van de maximale mogelijkheden van het plan

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.

In het MER moeten de gevolgen van een voornemen worden beschreven op basis van de maximale invulling van het voornemen. De Commissie constateert dat in het MER wordt gesteld (blz 123), dat de effect-beschrijving is gebaseerd op de 'maximale plansituatie', maar dat niet expliciet is aangegeven of in deze situatie rekening is gehouden met het emissieplafond in de planregels. Voorts is de referentiesituatie voor stikstof niet in het MER uitgewerkt.

Reactie gemeente

Uitgangspunt van het MER is inderdaad, zoals bepaald in jurisprudentie, het effect van de maximale planologische mogelijkheden binnen de Herziening 2016. In het MER is gesteld dat zonder maatregelen uitbreiding van veehouderijen leidt tot een negatief effect op Natura 2000-gebieden en daarmee tot een onuitvoerbaar plan. Om tot een uitvoerbaar plan te komen is een stikstofmaatregel genomen, een emissieplafond: uitbreiding van veehouderijen is alleen mogelijk als dit niet leidt tot toename van stikstofemissie. Omdat vanuit ervaringen elders het stikstofeffect, de consequentie (geen uitvoerbaar plan) en de oplossing (de stikstofmaatregelen) op voorhand bekend was, is de stikstofmaatregel al direct in de inleidende hoofdstukken van het MER genoemd. Maar het is strikt genomen het resultaat van het MER, niet het uitgangspunt op voorhand.

De referentiesituatie voor stikstof is in het MER inderdaad niet (cijfermatig) uitgewerkt (berekend). In het MER (paragraaf 5.2.1) is uitgelegd waarom niet. De gemeente ziet geen noodzaak en/of meerwaarde in stikstofberekeningen. Ook zonder berekeningen is bekend dat de huidige stikstofbelasting op de omliggende Natura 2000-gebieden (veel te) hoog is en dat elke uitbreiding van veehouderijen, zeker uitgaande van de maximale planologische ontwikkelingsmogelijkheden tot een onacceptabele toename van stikstof leidt. Hoe groot het negatieve effect exact is, is niet van belang: elke toename is teveel. Ook de oplossingsrichting hoeft in de optiek van de gemeente niet uitgerekend te worden. De enige oplossingsrichting is een emissieplafond: geen toename van stikstof. Het effect hiervan is op voorhand bekend, namelijk nul.

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.

Als gevolg van bovenstaande schiet de beschrijving van de maximale mogelijkheden op twee punten te kort.

1 Stikstofemissieplafond en effecten op andere milieuaspecten

In het MER wordt geconstateerd dat het voornemen leidt tot een toename van depositie op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden, waarmee aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden niet kan worden uitgesloten. Daarom wordt als maatregel een emissieplafond ingesteld per bouwvlak. De Commissie constateert dat het MER onvoldoende duidelijk maakt welke uitbreidingsmogelijkheden veehouderij bedrijven hebben binnen dit emissieplafond. Immers, met toepassing van (stal)maatregelen kunnen de bouwblokken wel (deels) ingevuld worden. Daar waar stalmaatregelen het uitbreiden van bouwvlakken en het houden van een groter aantal dieren mogelijk maakt, zullen door uitbreiding van de staloppervlaktes en het aantal dieren ook effecten op met name geurhinder en luchtkwaliteit kunnen optreden, en mogelijk ook op landschap en flora en fauna. De milieueffecten van deze uitbreidingsmogelijkheden zullen moeten worden vergeleken met de huidige feitelijke situatie om de milieueffecten van het emissieplafond in beeld te krijgen. De Commissie constateert dat deze informatie nu in het MER ontbreekt. In het MER is alleen op basis van een kwalitatieve beschrijving van een worst case beoordeeld of de effecten die optreden geen knelpunt opleveren met de beleidsmatige en wettelijke kaders.

2 Effecten omschakeling rundveehouderijen

De herziening van het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat rundveehouderij bedrijven worden gewijzigd in bijvoorbeeld intensieve veehouderijen. Dit is mogelijk mits wordt aangetoond dat de stikstofemissie niet toeneemt. De herziening van het bestemmingsplan volgt daarmee de regeling zoals opgenomen in de Verordening ruimte 2014 van de provincie waarin ook geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende (dieren) typen veehouderijen. De Commissie merkt op dat een omschakeling van rundveehouderij naar intensieve veehouderij weliswaar mogelijk is binnen een stikstofemissieplafond, maar dat deze omschakeling ook andere milieueffecten met zich mee zal brengen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de effecten van het plan (emissieplafond en omschakeling) voor de milieuaspecten, lucht en geur kwantitatief in beeld te brengen. Indien dit ook leidt tot effecten op natuur en landschap kunnen deze kwalitatief in beeld worden gebracht. Werk de effectbeschrijvingen uit op basis van de maximale planologische mogelijkheden die de herziening van het bestemmingsplan biedt. Ga waar nodig ook in op mitigerende maatregelen.

Reactie gemeente

1 Stikstofemissieplafond en effecten op andere milieuaspecten

De gemeente deelt de mening van de Commissie m.e.r. dat “onvoldoende duidelijk is welke uitbreidingsmogelijkheden veehouderij bedrijven hebben binnen dit emissieplafond” niet. In het MER (paragraaf 6.1 kopje Natura2000 / uitvoerbaarheid stikstofmaatregelen is aangegeven dat veehouderijen middels “intern salderen” mogelijkheid hebben voor uitbreiding (zie ook verder in deze notitie). In het MER wordt niet ontkend dat uitbreiding van veehouderijen (ook binnen het emissieplafond) kan leiden tot effecten op geur, luchtkwaliteit, landschap en flora en fauna. Deze effecten zijn beschreven in het MER, respectievelijk in paragrafen 5.4.4 (geur), 5.4.3 (luchtkwaliteit), 5.3.1 (landschap) en 5.2.3/5.2.4 (flora en fauna). De effecten zijn beschreven ten opzichte van de referentiesituatie (zoals uitgelegd in paragraaf 3.1 en 5.1 van het MER). De gemeente acht berekening van het geureffect en het effect op luchtkwaliteit niet noodzakelijk / niet van meerwaarde. Gesteld is dat uitbreiding van veehouderijen kan leiden tot een toename van geur en fijn stof, maar dat de (bovenwettelijke) voorwaarden van de Verordening ruimte 2014 en de kaders van het gemeentelijke geurbeleid borgen dat geen wezenlijk negatieve effecten optreden.

In aanvulling hierop is de gemeente gestart met het proces om te onderzoeken of herijking van het geurbeleid wenselijk is (zoals ook al in paragraaf 5.4.4 van het MER aangekondigd. Naar verwachting leidt dit eerder tot aanscherping van de gemeentelijke geurnormen dan verruiming, waardoor beperking van de effecten op geur nog verder geborgd wordt. Indien de resultaten / inzichten van het onderzoek naar mogelijk herijking van het geurbeleid beschikbaar komen voor vaststelling van de Herziening 2016, zal hier in de Herziening 2016 op in worden gegaan.

2 Effecten omschakeling rundveehouderijen

Het is niet de intentie geweest van de provincie om met het loslaten van de specifieke aanduiding voor intensieve veehouderij intensivering zou worden gestimuleerd. Het loslaten van de aanduiding is meer ingegeven door de praktijk waarin het onderscheid tussen (grondgebonden) melkveehouderijen en (intensieve) veehouderijen al enige tijd aan het vervagen is. Het is ook niet de verwachting van de gemeente dat het loslaten van de aanduiding leidt tot intensivering van veehouderijen. De mogelijkheden binnen Bergeijk zijn hiervoor beperkt, gezien het feit dat een groot deel van het buitengebied provinciaal is aangeduid als “beperking veehouderij”, waarbinnen geen intensivering kan/mag optreden.

Echter, het is inderdaad niet geheel uit te sluiten dat het loslaten van de vee-aanduiding theoretisch kan leiden tot intensivering en dat dit dan leidt tot (extra) milieueffecten, die niet beschreven zijn in het MER.

Omdat de gemeente geen verdere intensivering van het buitengebied wil faciliteren, is naar aanleiding van de constatering van de Commissie m.e.r. en inspraakreacties besloten de aanduiding voor veehouderijen aan te scherpen en de hier aanwezige diercategorie te benoemen. De diersoort per veehouderijbedrijf is nu aangegeven en geregeld. Omschakeling naar een ander diertype is enkel mogelijk indien de effecten op de omgeving afnemen. Hierdoor wordt intensivering voorkomen en daarmee ook extra milieueffecten, en is de effectenbeschrijving in het MER passend op de planologische ontwikkelingsmogelijkheden.

Spanning tussen milieuruimte en planologische ruimte (uitvoerbaar alternatief)

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.

Het MER maakt niet duidelijk welke uitbreidingsruimte agrarische bedrijven daadwerkelijk nog hebben in combinatie met de maatregel van het stikstofemissieplafond. De Commissie constateert dat het MER niet kwantitatief ingaat op dit spanningsveld tussen milieuruimte en planologische ruimte. Het MER maakt niet duidelijk of en hoe (alle) agrarische bedrijven gebruik kunnen maken van de uitbreidingsruimte van 1,5 hectare. Daarmee is niet duidelijk of het MER ook een uitvoerbaar alternatief bevat.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de maximale uitbreidingsruimte van veehouderijen in beeld te brengen op basis van de referentiesituatie (huidig feitelijk aantal dieren, diersoorten en stalsystemen). Gebruik deze informatie om in het MER een uitvoerbaar alternatief uit te werken. Geef aan hoe de discrepantie tussen de planologische uitbreidingsruimte van 1,5 hectare en de beschikbare uitbreidingsmogelijkheden op basis van de milieugebruiksruimte is op te lossen.

Reactie gemeente

De gemeente deelt de mening van de Commissie m.e.r. dat “onvoldoende duidelijk is welke uitbreidingsmogelijkheden veehouderij bedrijven hebben binnen dit emissieplafond” niet. In het MER (paragraaf 6.1 kopje Natura2000 / uitvoerbaarheid stikstofmaatregelen) is aangegeven dat veehouderijen middels “intern salderen” mogelijkheid hebben voor uitbreiding. Voor de volledigheid is de motivatie uit het MER als bijlage 1 bij deze notitie opgenomen. De gemeente acht dit voldoende voor het aantonen van uitvoerbaarheid: Er bestaan mogelijkheden om middels intern salderen binnenplannen uit te breiden. Of er gebruik gemaakt van kan worden, hangt af van de bereidheid tot investeren. Het feit dat niet elk bedrijf in gelijke mate van intern salderen gebruik kan maken doet aan de uitvoerbaarheid niet af. Om meer inzicht te geven in de uitvoerbaarheid/haalbaarheid van het intern salderen is een vijftal voorbeelden uitgewerkt voor concrete / bestaande bedrijven in Bergeijk. 2 pluimveehouderijen, 2 varkenshouderijen en een melkveehouderij. De resultaten van deze analyse zijn opgenomen in bijlage 2.

Aandachtspunten voor de besluitvorming: Onzekerheden emissie- of depositieplafond (geen essentiële tekortkoming):

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.

De Commissie merkt op dat de toepassing van een emissieplafond een effectieve aanpak kan zijn, maar ook onzekerheden met zich meebrengt. Bij het bepalen van de effecten op Natura 2000-gebieden is namelijk niet zo zeer de emissie, maar de doorvertaling naar depositie van belang. Bij een emissieplafond op bedrijfsniveau kan de depositie namelijk toch toe- of afnemen. Dit is vooral van belang wanneer het bedrijf dichtbij een Natura 2000-gebied ligt (In dat geval kan naast de plaats ook de snelheid en richting van uitstoot uit deze emissiepunten van belang zijn). Een geringe verschuiving van het emissiepunt of de wijze waarop de emissie plaatsvindt kan een toename van depositie veroorzaken. Het omgekeerde geldt ook. Omdat in het plangebied diverse bedrijven op korte afstand van Natura 2000-gebieden liggen, concludeert de Commissie dat deze onzekerheden hier aan de orde zijn. De Commissie adviseert in beeld te brengen welke bedrijven nabij Natura 2000-gebieden zijn gelegen en of deze ook uitbreidingsruimte hebben. Indien dit het geval is, geef dan aan hoe met de maatregelen van een emissieplafond kan worden voorkomen dat voor dergelijke situaties de stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden toeneemt. De Commissie adviseert deze informatie te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Reactie gemeente

Erkend wordt dat er theoretisch sprake kan zijn van toename van stikstofdepositie bij gelijkblijvende stikstofemissie (bijvoorbeeld bij verplaatsing van de schoorsteen in de richting van Natura 2000-gebied). Omdat de gemeente een juridische sluitende regeling wil die borgt dat er geen toename van stikstof emissie en depositie optreedt, wordt de stikstofregeling aangepast:

De regeling is aangevuld met de bepaling dat een zodanige wijziging van de emissie vanuit de inrichting niet is toegestaan als daarmee de stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000 gebieden toeneemt. Met deze aanvulling wordt voorkomen dat er een toename van depositie kan plaatsvinden.

Een depositieslot borgt weliswaar 1 op 1 dat geen toename plaatsvindt op Natura 2000 gebieden maar de gemeente acht een emissieslot juridisch robuuster dan een depositieslot. Bij een depositieslot moet er bij de toetsing altijd nog een berekening plaatsvinden. Bij een emissieslot vindt de beperking van het stikstofeffect plaats direct bij de bron en dat is direct toetsbaar. Een emissieslot voorkomt daarnaast tevens stikstofeffecten op overige stikstofgevoelige natuurgebieden, niet zijnde Natura2000-gebieden (o.a. de zogenaamde Wav-gebieden). Bij een depositieslot wordt weliswaar het effect op Natura2000-gebieden voorkomen, maar blijft de kans op effect op (dichterbijgelegen) Wav-gebieden bestaan. Een depositieslot ook geschikt maken voor voorkoming van stikstofeffecten op Wav-gebieden, vraagt om een extra voorwaardelijke bepaling. Tot slot is een emissieslot ook gunstiger voor de omwonenden: door de uitstoot te beperken bij de bron wordt ook geuruitstoot, uitstoot luchtverontreinigende stoffen / fijn stof meer beperkt dan met een depositieslot. Een emissieslot wordt daarmee beter geacht voor de gezondheid dan een depositieslot.

Bijlage 1 Motivatie uitvoerbaarheid stikstofmaatregel

Tekst zoals opgenomen in Hoofdstuk 6 van het MER

Uitvoerbaarheid stikstof-maatregelen

Vraag in het kader van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is of de combinatie van uitbreiding zonder emissietoename mogelijk is. In essentie komt deze vraag er op neer of bij de bestaande bedrijven nog ruimte bestaat om de emissies terug te dringen. De zo gewonnen 'emissieruimte' op bedrijfsniveau is dan beschikbaar voor uitbreiding. Voor de uitvoerbaarheid van deze regeling is daarnaast van belang dat de uitbreiding van bedrijven niet per definitie leidt tot meer dieren.

Alle dieren moeten momenteel al gehuisvest zijn op huisvestingssystemen die voldoen aan de maximale emissiewaarde volgens het Besluit huisvesting; op basis van best beschikbare technieken (BBT). Dit zijn huisvestingssystemen die een ammoniakuitstoot per dierplaats veroorzaken die gelijk of lager is dan onderstaande waarden.

De vraag voor de haalbaarheid van het bestemmingsplan is hiermee of bovenop BBT nog maatregelen of technieken mogelijk zijn die bij de vergunningverlening voor bedrijfsuitbreiding voorgeschreven kunnen worden en waarmee voorkomen kan worden dat bedrijfsuitbreiding leidt tot emissietoename. Hierbij is saldering op bedrijfsniveau van belang. De toename van oppervlakte, en daarmee dieren en emissie dient gecompenseerd te worden door aanvullende emissie beperkende maatregelen voor het gehele bedrijf. Ondanks dat BBT lijkt te suggereren dat er 'niets beter is', is dit niet het geval. Voor zeer grote bedrijven worden reeds >BBT en >>BBT voorgeschreven en toegepast op basis van de IPCC-richtlijn. Met de technieken voor >BBT en >>BBT, die ook op kleinere bedrijven toegepast kunnen worden, worden aanzienlijke aanvullende reducties van emissie gehaald ten opzichte van BBT.

Er zijn voor de afzonderlijke stalsystemen en diersoorten verschillende (algemeen geaccepteerde en zich in de praktijk bewezen) emissiereducerende technieken stalsystemen beschikbaar die een lagere emissie veroorzaken. Dit met name voor varkenshouderijen en pluimveebedrijven en, zij het in mindere mate, voor melkveehouderijen. Een aantal sectoren heeft deze mogelijkheden (vergunningtechnisch) nog niet: schapen-, geiten-, paardenhouderijen. Dat wil echter niet zeggen dat dit binnen 10 jaar (planperiode bestemmingsplan) niet het geval kan zijn: technieken veranderen en verbeteren continu. Daarnaast kunnen deze bedrijven nog wel planologisch gezien uitbreiden: door om te schakelen naar andere diersoorten. Wettechnisch/planologisch is de uitbreidingsmogelijkheid / uitvoerbaarheid in veel gevallen (veel) groter. Dit als:

- Uitgegaan wordt van omschakeling naar andere diersoorten met meer mogelijkheden voor schonere stalsystemen;
- Uitgegaan wordt van maximaal mogelijke schonere stalsystemen (ongeacht of deze reëel worden geacht).

Concluderend kan gesteld worden dat een standstill van de stikstofemissie niet betekent dat voor veehouderijen geen ontwikkelingsruimte meer is. Door gebruik te maken van aanvullende ammoniakemissie reducerende stalsystemen of technieken ontstaat de mogelijkheid om, binnen het geldende emissieplafond meer dieren te kunnen houden.

Daarbij kan ook nog opgemerkt worden dat een toename van bebouwing niet per definitie leidt tot meer dieren. Bijvoorbeeld ten behoeve van duurzame of diervriendelijkere stalsystemen met meer ruimte per dier kan het bedrijf worden uitgebreid, terwijl toch geen toename van dieren en emissie optreedt. Ook kunnen aanvullende (bij)gebouwen en bouwwerken voor onder andere opslag en nevenfuncties leiden tot een groter ruimtebeslag zonder dat dit leidt tot toename van dieren en / of emissie. Een uitbreiding van de agrarische bedrijven heeft hiermee geen één-op-één relatie met de uitbreiding van het aantal dieren. De haalbaarheid van het bestemmingsplan op grond van stikstofemissie is hiermee niet direct gerelateerd aan de oppervlakte die geboden wordt voor bedrijfsuitbreiding. Gevolg hiervan is bovendien dat het niet zinvol om uitspraken te doen over de uitbreidingsmogelijkheden van de individuele bedrijven; een bedrijf met relatief weinig uitbreidingsruimte op basis van emissie, kan deze ruimten wel nodig hebben voor bijvoorbeeld bouwwerken voor opslag. Kortom; ook zonder diertoeiname kan bedrijfsuitbreiding nodig en haalbaar zijn.

PAS

De programmatische aanpak stikstof (PAS) biedt individuele veehouders mogelijkheden om ook bij toename van stikstofdepositie uit te breiden. Bij een toename kleiner dan 0,05 mol/ha/jr is geen melding/vergunning vereist. Bij een toename beneden de 1 mol/ha/jr volstaat een melding en is geen vergunning vereist. Dit zolang er nog "ontwikkelruimte" is voor projecten beneden de 1 mol toename. Voor grotere toenames kan ontwikkelruimte worden aangevraagd tegelijk bij de vergunningsaanvraag. Dit tot een maximum van 3 mol/ha/jr en zolang er ontwikkelruimte beschikbaar is.

In het kader van een plan, zoals de Herziening 2016, kan geen gebruik worden gemaakt van het PAS en de ontwikkelruimte die er gereserveerd is. Dit kan alleen op projectniveau. Maar het PAS draagt wel bij aan motivatie van de uitvoerbaarheid, omdat het laat zien dat individuele veehouders zelfs bij toename van stikstof, onder voorwaarden, kunnen uitbreiden.

Bijlage 2 Achtergrondinformatie bij uitwerking voorbeelden motivatie uitvoerbaarheid

Pluimveehouderij met rundvee en paarden (vergunning oktober 2012)

Rav-code	Diercategorie / huisvestingssysteem	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Ammoniak-emissiefactor (kg NH ₃ per dierplaats per jaar)	Totaal ammoniak (kg NH ₃ per jaar)
E5.11	Vleeskuikens, warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag	146.320	0,021	3.072,7
E5.100	Vleeskuikens, overig huisvestingsystemen	63.640	0,08	5.091,2
A3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	4	4,4	17,6
A7.100	Fokstieren en overige rundvee ouder dan 2 jaar	26	6,2	161,2
K1.100	Paard, volwassen ouder dan 3 jaar	10	5,0	50,0
Totaal				8.392,7

Mogelijkheden voor omschakeling:

Bestaande systeem	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 1 (maximaal)	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 2	Ammoniak emissiefactor (reel)
E5.11: stal met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V5) ¹	0,021	E5.4: chemisch luchtwassysteem 90% ammoniak, 30% geur en 35% fijn stof emissiereductie (BWL 2008.08.V4 ; BWL 2013.08.V1) ³	0,008	-	-
E5.100: overige huisvestingsystemen	0,08	E5.4 chemisch luchtwassysteem 90% ammoniak, 30% geur en 35% fijn stof emissiereductie (BWL 2008.08.V4 ; BWL 2013.08.V1) ³	0,008	E5.7: biologisch luchtwassysteem 70% ammoniak, 45% geur en 75% fijn stof emissiereductie (BWL 2006.02.V4 ; BWL 2007.03.V6 ; BWL 2010.27.V4 ; BWL 2011.11.V3 ; BWL 2013.02.V2) ³	0,024
A3.100	4,4	Niet			
A7.100	6,2	Niet			
K1.100	5,0	Niet			

Analyse

Betreffend bedrijf heeft voornamelijk vleeskuikens in 2 typen stalsystemen. Gezamenlijk betreft het ca 210.000 vleeskuikens met een totaal vergunde ammoniakuitstoot van 8.163 kg NH₃ per jaar. De emissie kan met schonere stalsystemen worden teruggebracht met ca. 60% tot ca. 40% van de huidige emissie (E5.11) en met ca. 70 % tot 90% tot ca 30% tot 10% van het de huidige emissie (E5.100). Uitgaande van een reductie tot 40% betekent dit dat er 2,5x meer dieren (+ 150% ten opzichte van het huidige aantal) gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Uitgaande van een reductie tot 10% zouden er zelfs 10x meer dieren (+900% ten opzichte van het huidige aantal) gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Voor beide stalsystemen samen (en uitgaande van een gelijkblijvende verhouding tussen beide stalsystemen) kan het totaal aantal dieren groeien tot 3x a 5x het huidige aantal (respectievelijk +200% tot +400%). Dit is veel meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding: uitgaande van een huidig bouwvlak van 1 ha geeft het bestemmingsplan ruimte voor 0,5 ha uitbreiding (+50%).

Voor de nevenfuncties (rundvee, paarden) zijn vergunningtechnisch geen schonere stalsystemen beschikbaar. Maar dit betreft slechts een zeer klein deel van het bedrijf.

Conclusie is dat voor betreffend bedrijf voldoende mogelijkheden heeft met intern salderen uit te breiden zonder toename van ammoniakemissie.

Pluimveehouderij (vergunning: oktober 2015)

Rav-code	Diercategorie / huisvestingssysteem	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Ammoniak-emissie-factor (kg NH3 per dierplaats per jaar)	Totaal ammoniak (kg NH3 per jaar)
E5.11a	Vleeskuikens, stal met luchtmengsysteem i.c.m. warmtewisselaar 13% fijnstof reductie	88.000	0,021	1.848,0
E5.10	Vleeskuikens, stal met verwarmingssysteem met warmteheaters	25.700	0,035	899,5
E5.100	Vleeskuikens, overige huisvestingsystemen	67.500	0,08	5.400,0
B1.100	Schapen inclusief lammeren tot 25 kg	5	0,7	3,5
	Totaal			8.151,0

Mogelijkheden voor omschakeling:

Bestaande systeem	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 1	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 2	Ammoniak emissiefactor
E5.11: stal met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V5) ¹	0,021	E5.4: chemisch luchtwassysteem 90% ammoniak, 30% geur en 35% fijn stof emissiereductie (BWL 2008.08.V4 ; BWL 2013.08.V1) ³	0,008	-	-
E5.10: stal met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren (BWL 2009.14.V5) ¹¹	0,035	E5.10 + E5.4: stal met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren (BWL 2009.14.V5) ¹¹ + chemisch luchtwassysteem 90% ammoniak, 30% geur en 35% fijn stof emissiereductie (BWL 2008.08.V4 ; BWL 2013.08.V1) ³	0,0035	E5.10 + E5.7: stal met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren (BWL 2009.14.V5) ¹¹ + biologisch luchtwassysteem 70% ammoniak, 45% geur en 75% fijn stof emissiereductie (BWL 2006.02.V4 ; BWL 2007.03.V6 ; BWL 2010.27.V4 ; BWL 2011.11.V3 ; BWL 2013.02.V2) ³	0,0105
E5.100: overige huisvestingsystemen	0,08	E5.4 chemisch luchtwassysteem 90% ammoniak, 30% geur en 35% fijn stof emissiereductie (BWL 2008.08.V4 ; BWL 2013.08.V1) ³	0,008	E5.7: biologisch luchtwassysteem 70% ammoniak, 45% geur en 75% fijn stof emissiereductie (BWL 2006.02.V4 ; BWL 2007.03.V6 ; BWL 2010.27.V4 ; BWL 2011.11.V3 ; BWL 2013.02.V2) ³	0,024
B1.100	0,7	niet			

Analyse

Betreffend bedrijf heeft voornamelijk vleeskuikens in 3 typen stalsystemen. Gezamenlijk betreft het ca 181.000 vleeskuikens met een totaal vergunde ammoniakuitstoot van 8.147 kg NH₃ per jaar. De emissie kan met schonere stalsystemen worden teruggebracht tot met 60% tot 40% van de huidige emissie (E5.11) en met 50% tot max 90% tot 10-50% van de huidige emissie (E5.10 en E5.100).

Uitgaande van een reductie tot 40% betekent dit dat er 2,5x meer dieren (+ 150% ten opzichte van het huidige aantal) gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Uitgaande van een reductie tot 10% zouden er zelfs 10x meer dieren (+900% ten opzichte van het huidige aantal) gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Voor de drie stalsystemen samen (en uitgaande van een gelijkblijvende verhouding tussen de stalsystemen) kan het totaal aantal dieren groeien tot 2x a 6x het huidige aantal (respectievelijk +100% tot +500%). Dit is veel meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding: uitgaande van een huidig bouwvlak van 1 ha geeft het bestemmingsplan ruimte voor 0,5 ha uitbreiding (+50%).

Voor de nevenfunctie (schapen) zijn vergunningtechnisch geen schonere stalsystemen beschikbaar. Maar dit betreft slechts een zeer klein deel van het bedrijf.

Conclusie is dat voor betreffend bedrijf voldoende mogelijkheden heeft met intern salderen uit te breiden zonder toename van ammoniakemissie.

Vleesvarkens- en melkrundveehouderij (vergunning: december 2011)

Rav-code	Diercategorie / huisvestingssysteem	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Ammoniak-emissie-factor (kg NH ₃ per dierplaats per jaar)	Totaal ammoniak (kg NH ₃ per jaar)
A4.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	182	4,4	800,8
A1.100	Melk- en kalfkoeien, overige huisvestingsystemen, weidegang -5%	228	12,35	2.815,8
D3.2.15.3	Vleesvarkens, gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniak emissiereductie	5.792	0,45	2.606,4
D3.2.14	Vleesvarkens, chemisch luchtwassysteem 95% ammoniak emissiereductie	1.680	0,15	252,0
D1.1.15.3	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie	2.400	0,1	240,0
Totaal				6.715,0

Mogelijkheden voor omschakeling

Bestaande systeem	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 1	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 2	Ammoniak emissiefactor
A4.100	4,4	niet			
A1.100: overige huisvestingsystemen	12,35	A1.23: ligboxenstal met geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langssleuven met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aangesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif (BLW 2013.04.V1) ¹⁹	9,1	A1.17: mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem (BWL 2012.02.V2) ¹⁹	5,1
D3.2.15.3: gecombineerd	0,45	D3.2.14: chemisch luchtwassysteem 95%	0,15	D3.2.15.6: gecombineerd	0,3

luchtwassysteem 85% ammoniak emissiereductie met waterwasser, chemische wasser en biofilter (BWL 2007.01.V5) ^{3, 5}		ammoniak emissiereductie (BWL 2007.05.V5 ; BWL 2008.08.V4 ; BWL 2008.09.V4 ; BWL 2010.26.V2) ^{3, 5}		luchtwassysteem 90% ammoniak emissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08.V3) ^{3, 5}	
D3.2.14	0,15	niet			
D1.1.15.3: gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met waterwasser, chemische wasser en biofilter (BWL 2007.01.V5) ³	0,1	D1.1.14: chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (BWL 2007.05.V5 ; BWL 2008.08.V4 ; BWL 2008.09.V4 ; BWL 2010.26.V2) ³	0,03	D1.1.15.6: gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniakemissiereductie met een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08.V3) ³	0,07

Analyse

Betreffend bedrijf heeft twee hoofdtakken: melkveehouderij in twee stalsystemen en vleesvarkens in drie stalsystemen. Gezamenlijk betreft het ca 410 koeien en ca 9.900 varkens met een totaal vergunde ammoniakuitstoot van respectievelijk ca. 3.600 en 3.100 kg NH3 per jaar.

Voor de melkkoeien kan de emissie met schonere stalsystemen worden teruggebracht tot 25% tot maximaal 60% tot 75% of maximaal 40% van de huidige emissie. Voor vrouwelijk jongvee zijn vergunningtechnisch geen schonere stalsystemen beschikbaar.

Uitgaande van een reductie tot 75% en gelijkblijvende verhouding tussen melkvee en jongvee (50-50) betekent dit dat er meer ca. 25% meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot.

Uitgaande van een reductie tot 40% zouden er ca 80% meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Dit is respectievelijk minder en meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding (50% uitgaande van een groei van bijvoorbeeld 1 ha naar 1,5 ha), maar geeft per saldo voldoende zicht op uitbreidingsmogelijkheden, zeker in combinatie met de varkens (zie hieronder).

Voor de varkens kan de emissie met schonere stalsystemen worden teruggebracht met 30% tot maximaal 70% tot 70% en maximaal tot 30% van de huidige emissie. Uitgaande van een reductie tot 70% betekent dit dat er 40% meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Uitgaande van een reductie tot 30% zouden er 3x meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Dit is meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding (50% uitgaande van een groei van bijvoorbeeld 1 ha naar 1,5 ha).

Voor het gecombineerde bedrijf (alle stalsystemen samen en uitgaande van een gelijkblijvende verhouding tussen de stalsystemen) kan het totaal aantal dieren groeien tot ca 1,9 x het huidige aantal (ca 90%). Dit is meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding: (50% uitgaande van een groei van bijvoorbeeld 1 ha naar 1,5 ha).

Conclusie is dat voor betreffend bedrijf voldoende mogelijkheden heeft met intern salderen uit te breiden zonder toename van ammoniakemissie.

Vleesvarkenshouderij (vergunning: oktober 2016)

Rav-code	Diercategorie / huisvestingssysteem	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Ammoniak-emissie-factor (kg NH3 per dierplaats per jaar)	Totaal ammoniak
D3.2.15.4	Vleesvarkens, gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie	2.298	0,45	1.034,1
D3.2.7.2.1	Vleesvarkens, mestkelders met mestkanaal	1.344	1,5	2.016,0
D1.1.15.4	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie	2.112	0,1	211,2
D3.2.14	Vleesvarkens, chemisch luchtwassysteem 95% ammoniakemissiereductie	1.128	0,15	169,2
Totaal				3.430,5

Mogelijkheden voor omschakeling

Bestaande systeem	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 1	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 2	Ammoniak emissiefactor
D3.2.15.4: gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniak emissiereductie (75% geur emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser (BWL 2007.02.V4 ; BWL 2010.02.V4) ^{3, 5}	0,45	D3.2.14: chemisch luchtwassysteem 95% ammoniak emissiereductie (BWL 2007.05.V5 ; BWL 2008.08.V4 ; BWL 2008.09.V4 ; BWL 2010.26.V2) ^{3, 5}	0,15	D3.2.15.6: gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniak emissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08.V3) ^{3, 5}	0,3
D3.2.7.2.1: mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand, met roosters anders dan metalen driekant op het mestkanaal, emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m2 per varken ((BWL 2004.05.V4) ⁵	1,5	D3.2.14: chemisch luchtwassysteem 95% ammoniak emissiereductie (BWL 2007.05.V5 ; BWL 2008.08.V4 ; BWL 2008.09.V4 ; BWL 2010.26.V2) ^{3, 5}	0,15	D3.2.15.6: gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniak emissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08.V3) ^{3, 5}	0,3
D1.1.15.4: gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie, 75% geur emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (BWL 2007.02.V4 ; BWL 2010.02.V4) ³	0,1	D1.1.14: chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (BWL 2007.05.V5 ; BWL 2008.08.V4 ; BWL 2008.09.V4 ; BWL 2010.26.V2) ³	0,03	D1.1.15.6: gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniakemissiereductie met een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08.V3) ³	0,07

D3.2.14	0,15	niet			
---------	------	------	--	--	--

Analyse

Betreffend bedrijf is een varkenshouderij met vier 4 stalsystemen. Gezamenlijk betreft het ca. 6.900 varkens met een totaal vergunde ammoniakuitstoot van 3.430 kg NH₃ per jaar.

Voor het één stalsysteem (D3.2.7.2.1) kan met een schoner systeem de emissie worden teruggebracht met 80% tot 90% tot 10 a 20% van de huidige emissie. Dit betekent dat er 5 tot 10x meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot.

Voor twee stalsystemen (D3.2.15.4 en D1.1.15.4) kan met een schoner systeem de emissie worden teruggebracht tot 70% en maximaal 30% van de huidige emissie. Dit betekent dat er 40% tot 3x meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot.

Voor één stalsysteem (D3.2.14) is vergunningtechnisch geen schoner stalsysteem beschikbaar.

Voor het totale bedrijf (alle stalsystemen samen en uitgaande van een gelijkblijvende verhouding tussen de stalsystemen) kan het totaal aantal dieren groeien tot ca 2,5 tot 5,5x het huidige. Dit is veel meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding: (50% uitgaande van een groei van bijvoorbeeld 1 ha naar 1,5 ha).

Conclusie is dat voor betreffend bedrijf voldoende mogelijkheden heeft met intern salderen uit te breiden zonder toename van ammoniakemissie.

Melkrundveehouderij (melding Activiteitenbesluit: februari 2013)

Rav-code	Diercategorie / huisvestingssysteem	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			Ammoniak-emissie-factor (kg NH ₃ per dierplaats per jaar)	Totaal ammoniak (kg NH ₃ per jaar)
A1.100	Melk- en kalfkoeien, overig huisvestingssysteem, permanent opstallen	79	13,0	1.027,0
A1.14	Melk- en kalfkoeien, stal met geprofileerde vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van afdichtflappen met mestschuif, permanent opstallen	121	10,4	1.258,4
A3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	140	4,4	616,0
K1.100	Paarden, volwassen ouder dan 3 jaar	3	5,0	15,0
Totaal				2.916,4

Mogelijkheden voor omschakeling

Bestaande systeem	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 1	Ammoniak emissiefactor	Emissie armer systeem Variant 2	Ammoniak emissiefactor
A1.100: overige huisvestingssystemen	13,0	A1.23: ligboxenstal met geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langssleuven met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aangesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif (BLW 2013.04.V1) ¹⁹	9,1	A1.17: mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem (BWL 2012.02.V2) ¹⁹	5,1
A1.14: ligboxenstal met geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven,	10,4	A1.23: ligboxenstal met geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langssleuven	9,1	A1.17: mechanisch geventileerde stal met een chemisch	5,1

regelmatige mestafstorten voorzien van afdichtflappen, met mestschuif (BWL 2010.35.V4) ¹⁹		met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aangesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif (BLW 2013.04.V1) ¹⁹		luchtwassysteem (BWL 2012.02.V2) ¹⁹	
A3.100	4,4	Niet			
K1.100	5,0	Niet			

Analyse

Betreffend bedrijf is een melkveehouderij in vier stalsystemen. Gezamenlijk betreft het ca 340 koeien met een totaal vergunde ammoniakuitstoot van ca. 2.900 kg NH3 per jaar.

Voor de melkkoeien kan de emissie met schonere stalsystemen worden teruggebracht met 15% tot maximaal 60% tot 90% of maximaal 40% van de huidige emissie. Voor vrouwelijk jongvee zijn vergunningtechnisch geen schonere stalsystemen beschikbaar.

Uitgaande van een reductie tot 90% en gelijkblijvende verhouding tussen melkvee en jongvee (50-50) betekent dit dat er ca. 25% meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Uitgaande van een reductie tot 40% zouden er ca. 125% meer dieren gehouden kunnen worden zonder toename van ammoniakuitstoot. Dit is respectievelijk minder en meer dan de planologische ruimte voor uitbreiding (50% , uitgaande van een groei van bijvoorbeeld 1 ha naar 1,5 ha), maar geeft per saldo voldoende zicht op uitbreidingsmogelijkheden.

Voor de nevenfunctie (paarden) zijn vergunningtechnisch geen schonere stalsystemen beschikbaar. Maar dit betreft slechts een zeer klein deel van het bedrijf.